

Szczepienia ochronne dla dzieci w okresie przedszkolnym trzy lata i cztery miesiące

immunisation

the safest way to protect your child

Od 2026 r.

Wstęp

Ta ulotka zawiera fakty na temat szczepień podawanych dzieciom zanim pójdą do szkoły. Dotyczy to także szczepienia 4 w 1, które dodatkowo chroni przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi i polio.

Od 2026 r. ospa wietrzna zostaje wprowadzona do programu szczepień ochronnych dla dzieci w ramach szczepionki skojarzonej z MMR. U małych dzieci będzie ona podawana w wieku 12 i 18 miesięcy. Starsze dzieci, które otrzymały w przeszłości szczepienie MMR, otrzymają szczepienie MMRV na wizycie w wieku 3 lat i 4 miesięcy.

Jeśli Twoje dziecko urodziło się między 1 września 2022 r. a 31 grudnia 2024 r., otrzyma szczepienie MMR podczas wizyty w wieku 3 lat i 4 miesięcy. Jeśli chcesz omówić te informacje, skontaktuj się ze swoim lekarzem, pielęgniarką środowiskową lub pielęgniarką w przychodni.

Możesz też odwiedzić stronę: [pha.site/vaccinations](https://www.pha.site/vaccinations) lub www.nidirect.gov.uk/childhood-immunisation

Szczepienie przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi i polio (4 w 1)

Szczepienie chroni przeciw 4 chorobom: błonicy, tężcowi, krztuścowi (kokluszowi) i polio.

Twoje dziecko powinno otrzymać tę dawkę w wieku trzech lat i czterech miesięcy (przed rozpoczęciem szkoły).

Twoje dziecko otrzyma kolejną dawkę przeciw błonicy, tężcowi i polio między 14 a 18 rokiem życia.

Skąd wiemy, że to szczepienie jest bezpieczne i skuteczne?

Szczepionka musi przejść wiele testów w celu sprawdzenia jej bezpieczeństwa i skuteczności przed podaniem jej komukolwiek. Testy te są kontynuowane nawet po wprowadzeniu szczepionki do użytku. Używane są tylko szczepionki, które przeszły wszystkie testy bezpieczeństwa. Wszystkie leki mogą wywoływać działania niepożądane, ale szczepionki należą do najbezpieczniejszych. Badania na całym świecie wykazują, że szczepienia ochronne to najbezpieczniejsza metoda ochrony zdrowia Twojego dziecka. Więcej informacji o działaniach niepożądanych na stronie 6.

Jakim chorobom zapobiega to szczepienie?

Błonica

Błonica to poważna choroba, która może szybko powodować problemy z oddychaniem. Może powodować urazy serca i układu nerwowego, a w ciężkich przypadkach nawet śmierć. Przed wprowadzeniem szczepionki przeciwko błonicy co roku w Irlandii Północnej występowało do 1500 przypadków tej choroby.

Tężec

Tężec to bolesna choroba, która wpływa na mięśnie i może powodować problemy z oddychaniem. Oddziałuje na układ nerwowy i może powodować śmierć. Tężec wywołują zarazki z ziemi i gnoju, które przedostają się do organizmu poprzez otwarte rany i oparzenia. Nie przenosi się między ludźmi, ale jest zawsze obecny w ziemi, nawet w tym kraju.

Krztusiec (koklusz)

Koklusz to choroba, która może powodować długie ataki kaszlu i krztuszenia się, które mogą utrudniać oddychanie. Może trwać do 10 tygodni. Może mieć bardzo poważny przebieg u małych dzieci, a nawet prowadzić do śmierci u dzieci poniżej 1. roku życia. W 2024 r. doszło do ponad

3000 potwierdzonych przypadków krztusca w Irlandii Północnej. Ten niedawny wzrost liczby przypadków wskazuje na znaczenie upewnienia się, że Twoje dziecko otrzyma wszystkie przysługujące mu szczepienia.

Polio

Polio to wirus, który atakuje układ nerwowy i może powodować trwałe paraliż mięśni. Oddziałuje na mięśnie klatki piersiowej i mózg. Polio może prowadzić do śmierci. Przed wprowadzeniem szczepionki przeciwko polio, co roku w Irlandii Północnej dochodziło do nawet 1500 przypadków paraliżu wywołanego przez polio.

Działania niepożądane szczepionki

Większość dzieci nie odczuwa żadnych działań niepożądanych, ale każde dziecko jest inne. Twoje dziecko może odczuwać niektóre z poniższych działań niepożądanych, które zazwyczaj mają łagodny przebieg:

- rozdrażnienie do 48 godzin po przyjęciu zastrzyku;
- łagodna gorączka (patrz strony 16-17);
- niewielki guzek w miejscu przyjęcia zastrzyku. Może to potrwać kilka tygodni, a następnie powoli zniknąć.

Jeśli sądzisz, że Twoje dziecko ma inną reakcję na szczepionkę przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi i polio, i masz o to obawy, porozmawiaj ze swoim lekarzem, pielęgniarką w przychodni lub pielęgniarką środowiskową.

Rodzice i opiekunowie mogą zgłosić podejrzewane działania niepożądane szczepionek i leków przez program Yellow Card.

Można w tym celu wejść na adres **mhra.yellowcard.gov.uk** lub zadzwonić na infolinię Yellow Card pod numerem **0800 731 6789**. Podejrzewane skutki uboczne można także zgłosić, skanując kod QR lub pobierając aplikację Yellow Card.

Bardzo rzadko szczepionka może wywoływać reakcję alergiczną, np. wysypkę lub świąd na części ciała lub na całym ciele. Jeszcze rzadziej u dzieci może dojść do ciężkiej reakcji na szczepienie, powodującej trudności w oddychaniu i możliwą zapaść. Jest to anafilaksja.

Niedawne badania wykazały, że anafilaksja występuje w mniej niż jednym przypadku na milion podanych szczepień. Chociaż poważne reakcje alergiczne (anafylaktyczne) budzą niepokój, gdy się pojawiają, osoby przeprowadzające szczepienia są przeszkolone w zakresie postępowania w przypadku reakcji anafilaktycznych, a leczenie prowadzi do szybkiego i całkowitego powrotu do zdrowia.

Bardzo rzadko dzieci mogą mieć drgawki jeden lub dwa dni po podaniu szczepienia. Zazwyczaj są one związane z bardzo wysoką temperaturą (patrz strona 17). Pilnie zasięgnij porady lekarza, jeśli Twoje dziecko ma drgawki. Jeśli Twoja przychodnia jest zamknięta lub nie możesz się skontaktować ze swoim lekarzem, udaj się prosto do najbliższego szpitalnego oddziału ratunkowego. Zazwyczaj dzieci wykazują szybki i pełny powrót do zdrowia po drgawkach.

U małych dzieci drgawki mogą wystąpić w dowolnym momencie, więc wystąpienie drgawek po szczepieniu niekoniecznie musi być związane ze szczepionką. Twój lekarz podejmie decyzję, czy Twoje dziecko może przyjmować dalsze dawki szczepionki.

Szczepienie MMRV

Szczepienie MMRV chroni Twoje dziecko przez odrą (M), świnką (M), różyczką (R) i ospą wietrzną (V).

Szczepionki zawierające MMR zostały wprowadzone w naszym kraju w 1988 r. Od tego czasu liczba dzieci chorujących na te choroby spadła rekordowo.

Dlaczego moje dziecko potrzebuje nowego szczepienia MMRV?

U małych dzieci będzie ono podawane w wieku 12 i 18 miesięcy. Starsze dzieci, które otrzymały w przeszłości szczepienie MMR, otrzymają szczepienie MMRV na wizycie w wieku 3 lat i 4 miesięcy.

Jeśli Twoje dziecko **urodziło się między 1 lipca 2024 r. a 31 grudnia 2024 r.** i otrzymało dawkę szczepionki MMR podczas wizyty niedługo po pierwszych urodzinach, zostanie mu zaoferowana dawka szczepionki MMRV na wizytach w wieku 18 miesięcy i 3 lat 4 miesięcy.

Zapewni to lepszą ochronę przeciw ospie wietrznej. Otrzymanie 3 szczepień MMR jest bezpieczne.

Oczekujemy znaczącego spadku przypadków ospy wietrznej u dzieci po wprowadzeniu do szczepionki elementu ospy wietrznej. Program ograniczy przypadki ciężkiej ospy wietrznej i powiązane z nimi powikłania oraz hospitalizacje.

Czym jest odra?

Odra jest wywoływana przez bardzo zakaźnego wirusa. Choroba ta powoduje wysoką gorączkę, wysypkę i ogólne złe samopoczucie niemal w każdym przypadku. Powikłania odry to infekcje klatki piersiowej, drgawki, zapalenie i obrzęk mózgu oraz uszkodzenie mózgu. W bardzo ciężkich przypadkach odra może zabić.

Czym jest świnka?

Świnka jest wywoływana przez wirusa, który może prowadzić do gorączki, bólu głowy i bolesnego obrzęku węzłów chłonnych twarzy, szyi i szczęki. Może powodować trwałą utratę słuchu, wirusowe zapalenie opon mózgowych i zapalenie oraz obrzęk mózgu.

Czym jest różyczka?

Różyczka jest chorobą wywołaną przez wirusa. Jej objawy u dzieci są zazwyczaj łagodne i mogą być niezauważalne. Jednak różyczka w ciąży jest bardzo niebezpieczna dla nienarodzonych dzieci. Może powodować poważne uszkodzenia wzroku, słuchu, serca i mózgu. Choroba ta nazywa się wtedy zespołem różyczki wrodzonej (ang. congenital rubella syndrome, CRS).

Czym jest ospa wietrzna?

Ospa wietrzna jest bardzo zakaźną chorobą wywołaną przez wirusa. Ospa wietrzna jest bardzo częsta i dotyka większości dzieci w dzieciństwie, ale można się nią zarazić po raz pierwszy w każdym wieku. Jest przenoszona

w bezpośrednim kontakcie między ludźmi oraz pośrednio drogą kropelkową. Większość przypadków ospy wietrznej u dzieci ma stosunkowo łagodny przebieg i choroba ustępuje bez konieczności leczenia przez lekarza, choć większość dzieci źle się czuje przez kilka dni i opuszcza 5 lub więcej dni w szkole lub przedszkolu. Rodzice muszą czasem wziąć urlop w pracy, aby się nimi opiekować. Natomiast u niektórych dzieci dochodzi do powikłań ospy wietrznej, takich jak bakteryjne zakażenie zmian skórnych (plam) oraz, w rzadkich przypadkach, zapalenie (obrzęk) mózgu, zapalenie płuc i udar mózgu. Powikłania te mogą prowadzić do hospitalizacji, a w bardzo rzadkich przypadkach do śmierci.

Odra, świnka, różyczka i ospa wietrzna mogą prowadzić do poważnych powikłań.

Dlaczego moje dziecko potrzebuje więcej niż jednej dawki szczepionki MMR?

Chociaż odra i świnka występują rzadko w Wielkiej Brytanii, dzieci, które nie otrzymały ochrony, są wciąż narażone na infekcje. Dodatkowe dawki szczepionki dadzą najlepszy poziom ochrony największej liczbie ludzi.

Po pierwszej dawce od 5% do 10% dzieci nie ma ochrony przed każdą z chorób. To dlatego, że układ odpornościowy nie zareagował na pierwszą dawkę. Po dwóch dawkach MMR, mniej niż 1% dzieci nie ma ochrony przed odrą.

Dzięki szczepieniu liczba przypadków odry, świnki i różyczki została obniżona. Jednak te choroby nie zostały pokonane i w ostatnich latach doszło do ognisk odry na całym świecie, w tym w Wielkiej Brytanii, Irlandii i Europie. Dwie dawki szczepionki skojarzonej MMR są zwyczajowo podawane w całej Europie oraz w USA, Kanadzie, Australii i Nowej Zelandii. Podanie Twojemu dziecku dwóch dawek szczepionki skojarzonej MMR zapewni mu najlepszą ochronę.

Czy MMRV powoduje działania niepożądane?

MMRV zawiera 4 różne szczepionki w jednym zastrzyku. Szczepionki uaktywniają się w różnym czasie. Około 5 do 11 dni po szczepieniu niektóre dzieci mają gorączkę, wysypkę podobną do odry oraz odmawiają jedzenia, gdyż część szczepionki skierowana przeciwko odrze zaczyna działać.

W rzadkich przypadkach, w ciągu 6 tygodni od otrzymania szczepionki, może się pojawić wysypka złożona z niewielkich punktów przypominających siniaki. Zwykle powoduje ją część szczepionki skierowana przeciwko odrze lub różyczce. W takim przypadku zabierz dziecko do lekarza.

W rzadkich przypadkach, około 3 tygodnie po zastrzyku, dziecko może mieć objawy świnki (gorączka i obrzęk węzłów chłonnych), gdyż część szczepionki MMRV skierowana przeciwko śwince zaczyna działać.

Po szczepieniu w okolicy miejsca podania zastrzyku lub w innym miejscu może się pojawić lekka wysypka

przypominająca ospę wietrzną. Ta wysypka nie wymaga leczenia i przechodzi samoistnie.

Jeśli Twoje dziecko dostanie wysypki, na wszelki wypadek unikaj bliskiego kontaktu z osobami, które są bardziej narażone na zarażenie ospą wietrzną, w tym osoby z osłabionym układem odpornościowym, kobiety w ciąży, które nie chorowały na ospę wietrzną, i niemowlęta, których matki nie miały ospy wietrznej. Jednak szansa na przekazanie ospy wietrznej poprzez tę wysypkę po otrzymaniu szczepienia MMRV jest niezmiernie niska.

Okolo 1 na 1000 dzieci będzie miało drgawki wywołane wysoką temperaturą (patrz strona 17 - jak leczyć gorączkę). Nie ma dowodów na to, aby powodowało to długotrwałe trudności. Dziecko z odrą ma pięć razy większe szanse na drgawki spowodowane chorobą (1 na 1000).

Szczepionki mogą też wywołać reakcje alergiczne. Są one bardzo rzadkie. Występują rzadziej niż raz na milion szczepień. Chociaż poważne reakcje alergiczne (anafilaktyczne) budzą niepokój, gdy się pojawiają, osoby przeprowadzające szczepienia są przeszkolone w zakresie postępowania w przypadku reakcji anafilaktycznych, a leczenie prowadzi do szybkiego i całkowitego powrotu do zdrowia.

W rzadkich przypadkach dzieci mogą mieć zapalenie (obrzęk) mózgu po otrzymaniu szczepienia MMRV. Natomiast gdy niezaszczepione dziecko zachoruje na odrę, szanse na wystąpienie zapalenia mózgu są znacznie wyższe.

Porównania między działaniami niepożądanymi MMRV oraz odrę, świnki, różyczki oraz ospy wietrznej wskazują, że szczepienie jest o wiele bezpieczniejsze niż choroby.

Fakty dotyczące szczepienia MMRV

- Szczepienie MMRV chroni dzieci przeciwko odrze, śwince, różyczce oraz ospie wietrznej.
- Przez ponad 40 lat podano ponad 500 milionów dawek szczepienia MMR w około 100 krajach. Szczepienie ma wspaniały profil bezpieczeństwa.
- Nic nie wskazuje na związek między MMR a autyzmem.
- Podanie szczepionek oddzielnie może być szkodliwe. Dzieci pozostają narażone na odrę, świnkę, różyczkę oraz ospę wietrzną.
- W krajach, gdzie szczepionka skojarzona MMRV jest dostępna, nie zaleca się podawania szczepionek składowych oddzielnie.
- Jeden rodzaj szczepienia MMRV zawiera żelatynę wieprzową, ale dostępny jest inny rodzaj szczepionki. Porozmawiaj ze swoim lekarzem, pielęgniarką lub pielęgniarką środowiskową, aby uzyskać informacje.
- W roku przed wprowadzeniem szczepienia MMR w Wielkiej Brytanii 86 000 dzieci zachorowało na odrę, a 16 z nich zmarło. Z powodu niepopularności szczepienia w ostatnim czasie doszło do ognisk choroby w Wielkiej Brytanii, Irlandii i Europie. Niektóre dzieci zmarły.

Czy przeprowadzono wystarczająco długą kontrolę bezpieczeństwa dzieci po podaniu szczepień MMR, aby określić, czy są bezpieczne?

Szczepionki MMR są podawane od ponad 40 lat. Podano

ponad 500 milionów dawek. Bezpieczeństwo szczepionek było ściśle monitorowane w wielu krajach i wykazało, że są one bardzo skuteczne i mają bardzo dobry profil bezpieczeństwa.

MMRV to najbezpieczniejsza metoda ochrony Twojego dziecka przeciwko odrze, śwince, różyczce i ospie wietrznej.

Czy nie byłoby lepiej, gdyby dzieci otrzymywały szczepionki MMRV oddzielnie?

Nie, podanie szczepień oddzielnie oznaczałoby osiem zastrzyków zamiast dwóch oraz dzieci pozostawałyby narażone na niektóre choroby dłużej. Te choroby mogą być poważne, a nawet śmiertelne.

Najczęstsze pytania

Czy otrzymanie kilku różnych szczepień w ramach jednej wizyty (szczepionki skojarzone) jest bezpieczne?

Tak, otrzymanie kilku różnych szczepień w ramach jednej wizyty jest bezpieczne. Szczepionki skojarzone są tak samo bezpieczne i skuteczne jak pojedyncze szczepionki. Otrzymanie kilku szczepionek lub szczepionek skojarzonych podczas jednej wizyty jest ważne dla zapewnienia dzieciom ochrony przed różnymi chorobami jak najwcześniej. Ułatwia to również przyjęcie zalecanych dawek na czas.

Otrzymanie wielu dawek nie przytłacza układu odpornościowego. W teorii dziecko jest w stanie skutecznie odpowiedzieć na około 10 000 szczepionek podanych jednocześnie. Nasze układy odpornościowe potrafią i z łatwością radzą sobie z różnymi szczepionkami podawanymi w ramach programu szczepień ochronnych.

Czy istnieją powody, aby moje dziecko nie przyjmowało szczepień przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi i polio (4 w 1) lub MMRV?

Istnieje bardzo niewiele powodów, dla których Twoje dziecko nie powinno być szczepione. Poinformuj swojego lekarza, pielęgniarkę w przychodni lub pielęgniarkę środowiskową, jeśli Twoje dziecko:

- ma bardzo wysoką temperaturę lub gorączkę;
- miało złą reakcję na jakiegokolwiek szczepienie;
- ma ciężką alergię na cokolwiek;
- ma zaburzenie krzepnięcia krwi;
- miało konwulsje lub drgawki;
- przyjmowało lub obecnie przyjmuje terapię przeciwko chorobie nowotworowej;
- ma jakąkolwiek chorobę, która oddziałuje na układ odpornościowy (np. białaczka, HIV lub AIDS);
- bierze jakiegokolwiek lekki oddziałujące na układ odpornościowy (na przykład sterydy w wysokich dawkach lub terapie stosowane po przeszczepie narządów lub w leczeniu chorób nowotworowych);
- ma inną poważną chorobę.

Nie zawsze są to przyczyny, dla których Twoje dziecko nie może otrzymać szczepienia, ale te informacje pomogą lekarzowi lub pielęgniarce zdecydować, które szczepienia są najlepsze dla Twojego dziecka i czy należy udzielić Ci innych porad. Historia choroby w rodzinie nigdy nie stanowi powodu, aby dziecko nie otrzymało szczepienia.

Co się stanie, jeśli moje dziecko dostanie wysokiej temperatury po szczepieniu?

Działania niepożądane szczepionek nie są typowe, zazwyczaj są łagodne i szybko ustępują. Niektóre dzieci mogą mieć podwyższoną temperaturę lub gorączkę (powyżej 37,5°C). Jeśli twarz Twojego dziecka jest gorąca w dotyku, a skóra zaczerwieniona lub rozpalona, prawdopodobnie ma ono gorączkę. Sprawdź mu temperaturę termometrem.

Gorączki są dość częste u dzieci. Często występują razem z infekcjami. Czasami dziecko w wyniku gorączki może dostać drgawek. Może to spowodować każda gorączka, zarówno w związku z infekcją, jak i szczepieniem. Dlatego należy wiedzieć, co zrobić, gdy Twoje dziecko ma gorączkę. Pamiętaj, gorączki są częściej powodowane przez choroby niż przez szczepienia.

Jak leczyć gorączkę

1. Zapewnij swojemu dziecku ochłodzenie, upewniając się, że:
 - nie ma zbyt wielu warstw odzieży czy koców;
 - pokój, w którym przebywa, nie jest przegrzany (nie powinien też być za zimny, tylko przyjemnie chłodny).
2. Podawaj dziecku dużo zimnych płynów.
3. Podaj dziecku paracetamol w płynie (poproś o lek bez cukru). Uważnie przeczytaj zalecenia na butelce i podaj dziecku dawkę właściwą do jego wieku. Konieczne może być podanie drugiej dawki cztery do sześciu godzin później.

Pamiętaj, aby nigdy nie podawać leków zawierających aspirynę dzieciom poniżej 16 roku życia.

Natychmiast porozmawiaj z lekarzem, jeśli Twoje dziecko:

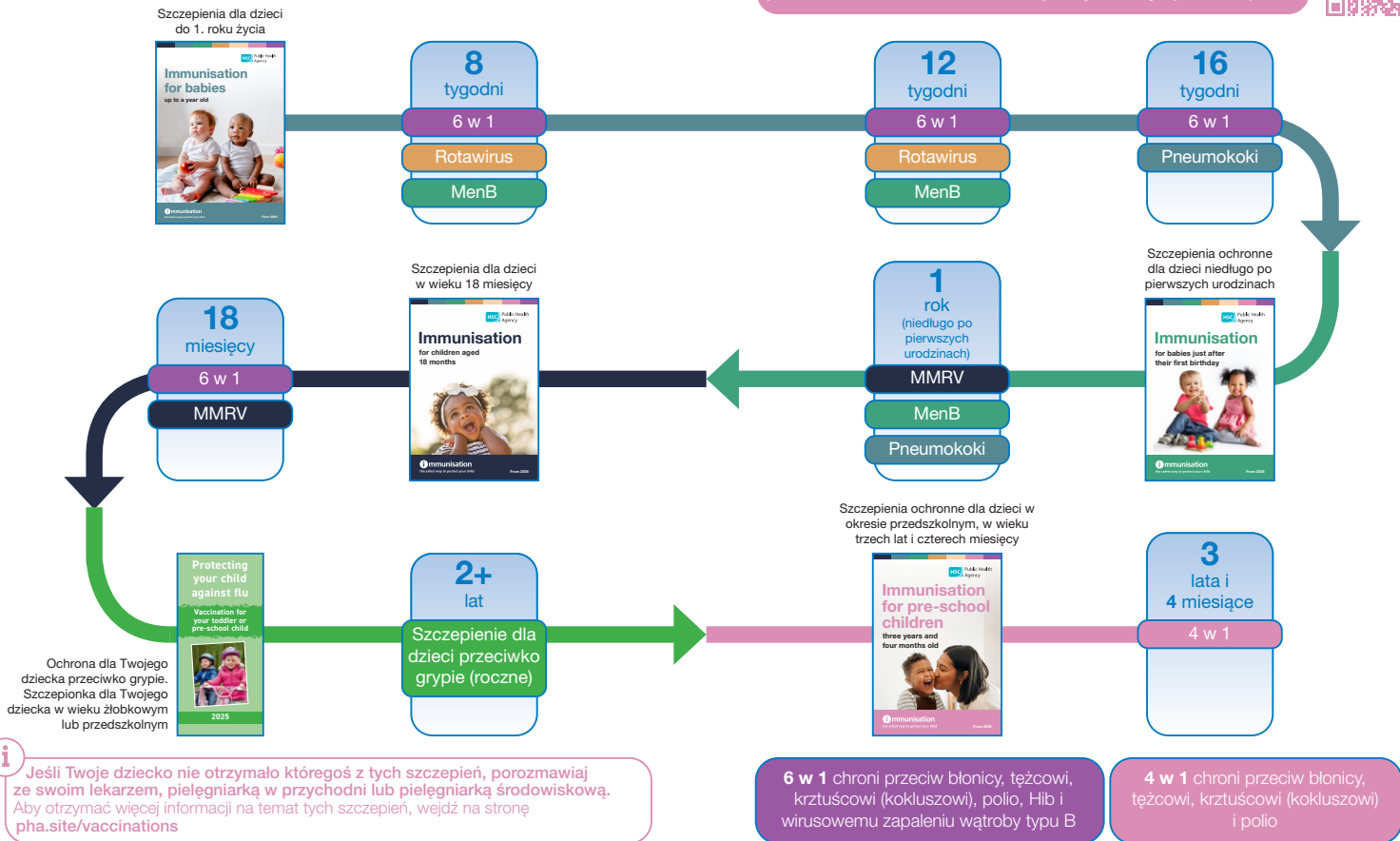
- ma bardzo wysoką temperaturę (39°C lub wyższą);
- ma drgawki.

Jeśli Twoje dziecko ma drgawki, połóż je na boku w bezpiecznym miejscu, ponieważ jego ciało może wykonywać gwałtowne ruchy.

Zwyczajny harmonogram szczepień dziecięcych

i

Program szczepień nieznacznie się różni dla niemowląt urodzonych przed 31 grudnia 2024 r. Zeskanuj kod QR lub odwiedź adres nirect.gov.uk/childhood-immunisation, aby otrzymać więcej informacji.

Jeśli chcesz otrzymać więcej informacji na temat szczepień, wejdź na stronę

pha.site/vaccinations

lub

www.nidirect.gov.uk/childhood-immunisation

Public Health Agency
12-22 Linenhall Street, Belfast BT2 8BS.
Tel: 0300 555 0114 (local rate).
www.publichealth.hscni.net

Find us on:

Informacje te zostały opracowane przez Brytyjską Agencję Bezpieczeństwa Zdrowotnego (UK Health Security Agency) i są wykorzystane na podstawie Otwartej Licencji Rządowej w wersji 3.0